

Handläggare

Carola Lindeberg

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

li.remissvar@regeringskansliet.se

li.dl@regeringskansliet.se.

En säkrare tillgång till vattenreningskemikalier

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har den 27 april 2023 tagit emot ovanstående ärende för yttrande. Med anledning av detta vill SGU framföra följande.

SGU anser att det är bra att det lagstadgas och blir tydligt hur kemikalieanvändning vid dricksvattenrening kan prioriteras i händelse av bristsituationer.

SGU vill i sammanhanget påtala att det är viktigt att ha tillförlitliga uppgifter om var det finns behov av kemikalier och i vilka mängder de behövs, det vill säga var dricksvattentäkterna finns och deras behov av vattenrening. För nuvarande saknas det ett nationellt heltäckande register över Sveriges dricksvattentäkter. SGU:s databas Vattentäktsarkivet lagrar uppgifter om råvattenanalyser från främst kommunala allmänna täkter, men då uppgiftsinlämningen är frivillig saknas många vattentäkter. Livsmedelsverkets databas Dropp används till EU-rapportering av dricksvattendata, men den fokuserar på stora vattenproducenter. Branschorganisationen Svenskt vatten samlar in uppgifter om vattentäkter, inklusive behov av vattenrening, men då inlämningen av data från dricksvattenproducenter även här är frivillig är registret med stor sannolikhet inte komplett. Uppgifterna är också svåra att använda då branschorganisationer inte har krav på informationsutlämning på motsvarande sätt som myndigheter.

SGU inväntar tillsammans med Livsmedelsverket ett uppdrag av regeringen att utreda insamling, hantering och registrering av råvatten- och dricksvattendata från vattentäkter. Arbetet med att bygga ett robust och säkert IT-system för detta kommer förhoppningsvis att påbörjas under 2024/25 om finansiering kan säkras. Det färdiga IT-systemet har potential att bli den primära informationskällan om behovet av rening av råvatten för allmän dricksvattenförsörjning i landet.

Inom arbetet med vattenförvaltning utförs riskbedömningar och framför allt nya dricksvattendirektivet kommer riskbedömningar inom tillrinningsområden för uttagpunkter att göras. Riskhanteringsåtgärder tas fram delvis i syfte att minska behovet av vattenrening för dricksvattenproduktion. Om åtgärdstakten kan öka är det ett sätt att tillse att kvaliteten på råvattnet förbättras och på så sätt minska behovet av vattenreningskemikalier.

De pågående klimatförändringarna kan bidra till ökade behov av vattenrening, dels kan påverkan från bakterier öka som en följd av ökade vattentemperaturer, dels kan föroreningsspridningen ändras med ändrade vattenregimer. I framtiden kan också nya ämnen eller befintliga ämnen vars toxicitet har underskattats identifieras. Nya vattentäkter påbörjas och gamla läggs ner och förutsättningarna för dricksvattenuttag inom ett område kan ändras. Allt detta kan behöva beaktas i de prioriteringsgrunder som styr fördelningen av vattenreningskemikalier i händelse av bristsituationer. Det kan därför vara motiverat att ha en regelbunden översyn och vid behov justering av både prioriteringsgrunderna och resultatet.

Det framkommer inte av rapporten vilka mängder av reningskemikalier, till exempel kalk, som behövs och SGU kan därmed inte verifiera Livsmedelsverkets uppgift om att den inhemska produktionen av kalk är tillräcklig för en vattenrening i krissituation. SGU vill framföra att kalken som ska användas för vattenrening behöver vara av rätt kvalitet, både kemiskt och fysikaliskt. För att undvika dyra transporter är det också lämpligt att fyndigheten finns nära ett kalkverk, men detta är förmodligen av mindre prioritet i en bristsituation.

I förslag till lag om omfördelning av vattenreningskemikalier vid vissa allvarliga bristsituationer anse SGU att andra stycket i 3 § kan strykas då det är en upprepning av första stycket. I 5 § bör formuleringen ”av en myndighet” förtydligas med ”av regeringen eller den myndighet som regeringen utser”.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Anneli Wirtén

I den slutliga handläggningen av ärendet har även statsgeologen Magnus Johansson deltagit. Statsgeologen Carola Lindeberg har varit föredragande.

Anneli Wirtén

Carola Lindeberg